

สารบัญ

หัวข้อ	หน้า
บทคัดย่อ	ก
ABSTRACT	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฎ
สารบัญตารางภาคผนวก	ฏ
สารบัญภาพภาคผนวก	ฐ
บทที่ 1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดการบริหารสถานศึกษา	11
ความหมายการบริหาร	11
การบริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	11
หลักการบริหารจัดการศึกษาที่ใช้โรงเรียนเป็นฐาน	12
หลักการบริหารสถานศึกษา	13
การบริหารงานวิชาการ	14
การบริหารงบประมาณ	17
บทบาทของผู้บริหารในการบริหารงานบุคคล	21
การบริหารทั่วไป	23
ภาวะผู้นำ	26
ความหมายของผู้นำ	26

หัวเรื่อง	หน้า
ความหมายของภาวะผู้นำ	26
ความสำคัญของภาวะผู้นำ	28
ทฤษฎีภาวะผู้นำ	29
ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา	40
ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ	40
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะเป็นผู้นำทางวิชาการ	42
องค์ประกอบสำคัญสำหรับผู้นำทางวิชาการ	49
เครื่องมือที่ใช้ในการวัดภาวะผู้นำทางวิชาการ	51
บริบทของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา	52
นโยบายการจัดการเรียนการสอน	54
การดำเนินงานเตรียมความพร้อมเพื่อเข้าสู่การเป็นประชาคมอาเซียน	56
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
งานวิจัยภายในประเทศ	58
งานวิจัยต่างประเทศ	60
สรุปแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่นำไปสู่การกำหนดกรอบแนวคิด	60
กรอบแนวคิดการวิจัย	62
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
ระยะที่ 1	63
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย	63
ขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	63
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
การสร้างเครื่องมือ	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	65
ระยะที่ 2	67
กลุ่มเป้าหมาย	67
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	67
การเก็บรวบรวมข้อมูล	67
การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์	67

หัวข้อเรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	69
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ลำดับชั้นในการวิเคราะห์ข้อมูล	69
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปผลการวิจัย	108
อภิปรายผล	111
ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	125
ภาคผนวก ก เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	126
ภาคผนวก ข ผลการการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ	134
ภาคผนวก ค เอกสารที่ใช้ประสานงานวิจัย	141
ภาคผนวก ง ข้อเสนอแนะที่ได้จากการสัมภาษณ์	146
ภาคผนวก จ รายชื่อสถานศึกษาที่ใช้ทดลองเครื่องมือ	150
ภาคผนวก ฉ ภาพประกอบการสัมภาษณ์	153
ประวัติผู้วิจัย	159

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	คุณลักษณะของภาวะผู้นำที่ประสบผลสำเร็จ 30
2	ตารางสังเคราะห์บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา 61
3	ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง 63
4	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามตามตำแหน่ง 70
5	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬจังหวัดบึงกาฬ ทั้งโดยรวมและรายด้าน 71
6	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ จำแนกตามความคิดเห็น ของประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้า งานวิชาการ 72
7	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการ สร้างบรรยากาศ ให้เอื้อต่อการเรียน 74
8	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการนิเทศและ ประเมินผล 77
9	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการวางแผน เกี่ยวกับวิชาการ 79
10	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการพัฒนาครู 82
11	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการติดตาม ความก้าวหน้าของนักเรียน 84
12	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการบริหารจัดการ หลักสูตร 87

13	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ	89
14	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการ	93
15	แสดงผลการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬตามความคิดเห็นของประธานคณะกรรมการ สถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา และครูหัวหน้างานวิชาการ	96
16	การเปรียบเทียบ ความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทผู้นำทางวิชาการ ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ โดยภาพรวมและรายด้านจำแนกตามตำแหน่ง	97
17	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาท ผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบึงกาฬ ที่มีตำแหน่งแตกต่างกันโดยรวม ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's Method)	98
18	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's Method)	99
19	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการนิเทศและประเมินผล ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's Method)	100
20	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการวางแผนเกี่ยวกับวิชาการ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's Method)	101
21	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการพัฒนาครู ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้ (scheffe's Method)	102

22	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's method)	103
23	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's method)	104
24	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการสื่อสารเกี่ยวกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's method)	105
25	แสดงผลการเปรียบเทียบ ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเกี่ยวกับ บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ ด้านการเป็นแบบอย่างที่ดีเชิงวิชาการ ด้วยวิธีของ เชฟเฟ้(scheffe's method)	106

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดการวิจัย	6
2 กรอบแนวคิดการวิจัย	62

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวกที่	หน้า
1 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC)ของแบบสอบถาม บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	135
2 ผลการวิเคราะห์ค่า อำนาจจำแนก และการหาค่าสัมประสิทธิ์ ความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามเรื่อง บทบาทผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบึงกาฬ	137
3 รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ทดลองเครื่องมือจำนวน 30 โรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 2	151

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

สารบัญภาพภาคผนวก

ภาพภาคผนวกที่	หน้า
2 การสัมภาษณ์ นายอุดม ภูมิพัคตร์ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2556	154
3 การสัมภาษณ์ นายวิทยา แสงจันทร์ดีไชย ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สัมภาษณ์, 15 ธันวาคม 2556	154
4 การสัมภาษณ์ นายวีระ ทาขวาง ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2556	155
5 การสัมภาษณ์ นายสว่าง อัตโตดดร ผู้อำนวยการโรงเรียน สัมภาษณ์, 17 ธันวาคม 2556	155
6 การสัมภาษณ์ นายประยูร นามวงษ์ ผู้อำนวยการโรงเรียน สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2556	156
7 การสัมภาษณ์ นายสมาน ศรีจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียน สัมภาษณ์, 18 ธันวาคม 2556	156
8 การสัมภาษณ์ นางสุกัญญา ประยงค์ ครูหัวหน้างานวิชาการ สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2556	157
9 การสัมภาษณ์ นางประภาภรณ์อนันตวุฒิ ครูหัวหน้างานวิชาการ สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2556	157
10 การสัมภาษณ์ นางบังอร จันทร์สะอาด ครูหัวหน้างานวิชาการ สัมภาษณ์, 20 ธันวาคม 2556	158